Řidič/řidička silniční nákladní dopravy (kód: 37-042-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo dopravy
Skupina oborů: Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání:
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy	3
Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy	3
Optimální využívání ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla	3
Kontrola a příprava vozidla před jízdou	3
Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla	3
Ukládání a zajišťování nákladu	3
Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče	3
Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu	3
Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě	3
Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 13.12.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat „optimální otáčky motoru“ ve vztahu ke spotřebě PHM	Ústní ověření
b) Řadit rychlostní stupně s ohledem na ekonomiku jízdy (optimální otáčky motoru)	Praktické předvedení
c) Využít setrvačnosti vozidla ke snížení spotřeby PHM a optimálnímu opotřebení vozidla	Praktické předvedení
d) Vysvětlit vztah tlaku v pneumatikách ke spotřebě PHM	Ústní ověření
e) Vysvětlit vztah přetížení vozidla ke spotřebě PHM	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dodržovat bezpečný odstup	Praktické předvedení
b) Předvídat dopravní situaci	Praktické předvedení
c) Předvést defenzivní způsob jízdy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Optimální využívání ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ABS	Písemné ověření - test
b) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ESP	Písemné ověření - test
c) Charakterizovat, k čemu slouží a jak funguje ASR	Písemné ověření - test
d) Charakterizovat, k čemu slouží a jak fungují pomocné brzdové systémy (retardéry, motorové brzdy)	Písemné ověření - test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola a příprava vozidla před jízdou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat rozsah kontroly vozidla před jízdou, během jízdy a po jízdě	Ústní ověření
b) Nastavit pracovní místo řidiče z ergonomického hlediska	Praktické předvedení
c) Provést vnější kontrolu vozidla před jízdou a odstranit případné nedostatky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést manévrování s vozidlem a přípojným vozidlem (couvání, otáčení, jízda při klesání a stoupání)	Praktické předvedení
b) Řídit vozidlo s ohledem na rozměry vozidla	Praktické předvedení
c) Řídit vozidlo vzhledem k povaze nákladu	Praktické předvedení
d) Vysvětlit způsob řízení vozidla s ohledem na povětrnostní podmínky	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Ukládání a zajišťování nákladu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit rozsah odpovědnosti za správné uložení a zajištění nákladu	Ústní ověření
b) Vysvětlit principy rozložení nákladu na vozidle	Ústní ověření
c) Určit optimální způsob zajištění nákladu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Stanovit počet vázacích prvků	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Navrhnout pracovní režim řidiče (řidičů) na základě zadání případové studie	Praktické předvedení
b) Ovládat analogový a digitální tachograf	Praktické předvedení
c) Vysvětlit systém udržení profesní způsobilosti řidiče	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost základních dokladů, používaných ve vnitrostátní a mezinárodní silniční nákladní dopravě	Ústní ověření
b) Prokázat znalost účelu a působnosti Úmluvy CMR a zásady vyplňování nákladního listu CMR	Písemné ověření
c) Prokázat znalost účelu a působnosti Dohody ADR	Písemné ověření - test
d) Prokázat základní znalost tranzitních celních režimů	Ústní ověření
e) Prokázat znalost základních technických parametrů vozidel	Písemné ověření - test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit způsob ochrany životního prostředí a odstraňování škod vzniklých při silniční dopravě s ohledem na ekologické požadavky	Ústní ověření
b) Vysvětlit vliv výživy, vliv drog a alkoholu na činnost řidiče	Ústní ověření
c) Vysvětlit způsob předcházení úrazům, únavě a stresu	Ústní ověření
d) Vysvětlit nejčastější příčiny nehodovosti, materiální a finanční důsledky nehodovosti a prevenci	Ústní ověření
e) Uvést postup řešení dopravní nehody a poruchy vozidla	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Uvést, kde se v rámci Evropy využívají trajekty, eurotunel, RO-LA	Písemné ověření - test
b) Charakterizovat druhy mýtných systémů, způsoby placení, nastavení jednotky	Písemné ověření - test a praktické předvedení
c) Uvést zásady firemní kultury	Ústní ověření
d) Vysvětlit specifika různých druhů přeprav	Ústní ověření
e) Popsat rizika kriminality a převádění ilegálních imigrantů	Ústní ověření
f) Objasnit základní pojmy z oblasti silniční dopravy	Písemné ověření - test

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=101750&kod_sm1=14).
Doložení zdravotní způsobilosti je vyžadováno dle zákona 361/2000 Sb.
Uchazeč je povinen předložit řidičské oprávnění skupiny C1/C.
Uchazeč má možnost při zkoušce použít své vozidlo. Vozidlo musí být skupiny N2/N3 (podle rozsahu řidičského oprávnění uchazeče), způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. V případě, že chce uchazeč při zkoušce použít své vozidlo, musí o tomto záměru informovat autorizovanou osobu při podání přihlášky ke zkoušce a zároveň musí doložit, že je vozidlo způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. Po posouzení předaných podkladů rozhodne autorizovaná osoba o použití (nepoužití) vozidla uchazeče ke zkoušce a své rozhodnutí sdělí obratem uchazeči.

Zkouška se skládá z teoretické a praktické části:

1) Teoretická zkouška
   a) písemný test (s výběrem odpovědí z několika nabízených možností)
   b) ústní ověření
   c) případová studie
   d) písemné ověření
   e) praktické předvedení a ústní ověření
2) Praktická zkouška zahrnuje:
   a) zkoušku z činností řidiče před jízdou a po jízdě
   b) zkoušku z manévrování s vozidlem na vyhrazené ploše
   c) zkoušku z řízení vozidla v různých druzích provozu a na různých druzích komunikací

Zkouškou dle bodu 1a) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Optimální využívání ovládacích a bezpečnostních prvků vozidla - kritérium a), b), c), d)
Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu - kritérium c), e)
Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy - kritérium a), b), f)

Pro účely zkoušky vypracuje autorizovaná osoba databanku otázek obsahující min. 50 unikátních otázek ke každému kritériu. Test se skládá z 25 náhodně generovaných otázek, přičemž obsahuje min. 2 otázky z každého kritéria. Podmínkou pro úspěšné splnění testu je 70% správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50% otázek.
Aktuální soubor testových otázek a aktuální soubor typových situací je spravován a v elektronické podobě uchováván autorizujícím orgánem (Ministerstvem dopravy). Autorizovaným osobám budou tyto soubory předány na datovém nosiči po udělení autorizace a dále při každé aktualizaci souborů otázek a typových situací. Zadání testu včetně odpovědí uchazeče je součástí záznamu o průběhu a výsledku zkoušky a autorizovaná osoba jej musí archivovat v souladu s § 8 vyhlášky č. 208/2007 Sb., o podrobnostech stanovených k provedení zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Zkouškou dle bodu 1b) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium a), d), e)
Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium a)
Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla - kritérium d)
Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium a), b)
Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium c)
Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu - kritérium a), d)
Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium a), b), c), d), e)
Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy - kritérium c), d), e)

Zkoušející klade postupně ústní otázky ke každému výše uvedenému kritériu, přičemž za správně zodpovězenou otázku se považuje, jestliže uchazeč u ověřování kompetence:

- Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium a), d), e) - srozumitelně popíše vztah otáček motoru, tlaku v pneumatikách a zatížení vozidla ke spotřebě PHM

- Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium a) - zahrne do kontrolovaných bodů min. tlak v pneumatikách, stav provozních kapalin, osvětlení, brzd a zrcátek
- Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla - kritérium d) - srozumitelně vysvětlí, jak přizpůsobí jízdu za alespoň třech různých povětrnostních podmínek, např. mokré či namrzlé vozovce, bočnímu větru, denní době aj.
- Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium a) - vysvětlí podíl odpovědnosti řidiče/odesílatele podle různých právních předpisů (361/2000Sb.; CMR; ADR) za správné uložení a zajištění nákladu
- Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium b) - vysvětlí a popíše principy rozložení nákladu ve vztahu k povaze a druhu nákladu (sypké, kapalné, tuhé, různé druhy obalů a palet), počtu náprav, stabilitě vozidla a jízdním vlastnostem
- Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium c) - vysvětlí jak často a do kdy (v jakých termínech) má chodit na pravidelná školení a na základě čeho mu bude prodloužena profesní způsobilost
- Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu - kritérium a) - vysvětlí k čemu slouží vstupní povolení, nákladní list CMR, eurolicence, atest CEMT
- Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu - kritérium d) - vysvětlí důvod a způsob zajištění celního dluhu v režimu tranzitu
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium a) - vysvětlí, jak styl jízdy ovlivňuje ekologii provozu vozidla, vysvětlí, jak bude postupovat při nehodě s ohledem na minimalizaci a odstraňování škod (např. únik PHM a jiných provozních kapalin)
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium b) - vysvětli vliv výživy a pitného režimu na práci řidiče, vliv drog a alkoholu na práci řidiče
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium c) - vysvětli způsob předcházení úrazům, faktory ovlivňující únavu, stres
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium d) - popíše nejčastější příčiny dopravních nehod a způsob prevence, jak jim předcházet
- Dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví a životního prostředí v silniční nákladní dopravě - kritérium e) - popíše způsob ohlášení dopravní nehody (zaměstnavatel, policie, zásahové jednotky…), poskytnutí první pomoci, zabránění dalším škodám (únik nebezpečných látek, požár) zajištění dokumentace pro pojišťovnu aj.
- Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy - kritérium c) - vysvětlí jak svým chováním a jednáním ovlivňuje obraz firmy u zákazníka, např. osobnostní vlastnosti (slušné chování, vzhled, osobní hygiena…), péče o vozidlo, čistota
- Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy - kritérium d) - dokáže srozumitelně vysvětlit co to je Sběrná služba, JIT, vnitropodniková přeprava, kabotáž
- Orientace v prostředí silniční nákladní dopravy - kritérium e) - vysvětlí rizika a možné důsledky, které hrozí řidiči ze strany zlodějů, pašeráků, převaděčů a popíše způsoby prevence a kontroly, rizikové země a oblasti

Zkouškou dle bodu 1c) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium a)

Autorizovaná osoba vypracuje zadání případové studie min. v 10 variantách. Úloha bude definovaná zejména následujícími parametry: Délka přepravy (ve dnech), počet řidičů, trasa apod. Úkolem uchazeče bude stanovit správný pracovní režim řidiče dle zadání případové studie.

Zkouškou dle bodu 1d) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Orientace v předpisech týkajících se přepravy nákladu - kritérium b)

Zkouškou dle bodu 1e) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium c), d)

- Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium c) - autorizovaná osoba připraví minimálně 20 obrázků/nákresů/fotografií ilustrujících různé druhy nákladu (palety; IBC; stavební stroj; železo…) na různých druzích vozidel (otevřené vozidlo, plachtový návěs, skříňová nástavba…). Uchazeč na jednom vylosovaném příkladu navrhne správný typ zajištění nákladu (tvarové/silové, příp. způsob úvazu, vhodné upevňovací prostředky aj.) a zdůvodní navržené zajištění nákladů
- Ukládání a zajišťování nákladu - kritérium d) - autorizovaná osoba zadá úlohu pro stanovení počtu vázacích prvků. Uchazeč navrhne a vysvětlí řešení.

Zkouškou dle bodu 2a) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Kontrola a příprava vozidla před jízdou - kritérium b), c)

Orientace v předpisech týkajících se práce řidiče - kritérium b) (nastavení jednotky)

Zkouškou dle bodu 2b) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla - kritérium a)

Autorizovaná osoba zajistí odpovídající plochu pro tuto část zkoušky. Při zkoušce je ověřována zejména schopnost řidiče manipulovat s vozidlem na omezeném prostoru (couvání, otáčení, klesání, stoupání, zajíždění a vyjíždění k/od rampy/terminálu, parkování).

Zkouškou dle bodu 2c) se ověřují následující kompetence a kritéria:
Řízení vozidla s ohledem na ekonomiku jízdy - kritérium b) a c)
Řízení vozidla s ohledem na zásady bezpečné jízdy - kritérium a), b), c)
Aplikace vyšších řidičských dovedností při řízení nákladního vozidla - kritérium b), c)

Autorizovaná osoba vypracuje k této části zkoušky kontrolní list, zahrnující jednotlivá zkoušená kritéria.
Trasy a prostory musí zahrnovat rychlostní komunikaci, dálnici nebo podobnou komunikaci, běžnou komunikaci mimo obec při různé intenzitě provozu, všechny druhy městských komunikací, zahrnující různé potíže, se kterými se řidič může setkat, odstavnou či manipulační plochu umožňující ověřit složitější manévrování s vozidlem.
Autorizovaná osoba musí prokázat předložením popisů tras pro praktickou část zkoušky, že zkouška bude probíhat na všech druzích komunikací a s požadovanými úkony.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 3 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:

a)
- Být držitelem průkazu zkušebního komisaře podle § 34 zák. 247/2000 Sb. s rozsahem oprávnění ke zkoušení C, CE
- Alespoň 5 let praxe v silniční dopravě (ve smyslu zák. 111/1994 Sb.)
- Být trestně bezúhonný (týká se trestných činů vztahujícím se k oblastem, řešeným zákonem 247/2000 Sb.)
- Být zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu

b)
- Být držitelem profesní kvalifikace 37-058-M Zkušební komisař pro profesní způsobilost řidičů
- Alespoň 5 let praxe v silniční dopravě (ve smyslu zák. 111/1994 Sb.)

Další požadavky:
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo dopravy ČR, www.mdcr.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Vozidlo skupiny N2/N3 (podle rozsahu řidičského oprávnění uchazeče) způsobilé k provozu na pozemních komunikacích s výbavou odpovídající obsahu a rozsahu zkoušky
Zkušební místnost pro realizaci teoretické části zkoušky
Cvičná plocha odpovídající realizaci praktické části zkoušky
Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 6 až 8 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Celková doba trvání zkoušky dle bodu 1a,b, c (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 4 hodiny.
Celková doba trvání zkoušky dle bodu 2a (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 30 minut.
Celková doba trvání zkoušky dle bodu 2b,c (bez času na přestávky a na přípravu) činí alespoň 90 minut.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro dopravu, logistiku, poštovní a doručovací služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Sdružení automobilových dopravců ČESMAD BOHEMIA
Institut silniční dopravy ČESMAD Bohemia, s. r. o.
PAP TRUTNOV, s. r. o.
Střední škola automobilní, Holice
Ministerstvo dopravy České republiky